

Tvrdohlavý Turek.

Napsal Julius Verne.

Aut překlad Ot. Petrové.

KAPITOLA 12.

Další cesta.

Poštovní vůz, do něhož zaplaveni byli noví koně, opustil Oděsu k jedné hodině odpolední. Kéraban uvelebil se v levém koutě kupé, Van Mitten v pravém a Ahmet zaujímal místo uprostřed. Bruno a Nizib seděli v budce na kozlíku, kde si čas spíše spaním než hovorem ukracovali.

Dostí prudké slunce oživovalo krajinu a tmavé modré vody mořské odrážely se malebně od šedých úskalí přímorských.

V kočáře zavládl brzy ticho jako v budce na kozlíku, a jestliže ti nahofe spali, oni dole opět přemýšleli.

Kéraban zahloubal se s pravou pochoutkou do svých tvrdohlavých snů a nepomýšlel na nic jiného, lež na "podášený kousek", jež, domníval se, že zahraje úřadům tureckým.

Van Mitten myslil na tuto nepředvídanou cestu a bez ustání tápal se v duchu, proč on, občan krajiny batavské, uvržen byl na cestu kolem pobřeží Černého moře, když mohl klidně v cařihradském předměstí Péru setrvat.

Ahmet odvezl se zcela svému osudu. Byl však pevně rozhodnut, že nebude šetřiti ani dost málo kapsy svého strýce a to při každé příležitosti, kde by se dala nějaká přeláčka, jež by cestu prodlužovala, penzi odstraniti. Chtěl cestovati co nejkratěji a nejrychleji.

Mladý muž uvažoval to vše, když, jedá kolem malého předhoří, posílel v poradě zálibu villu bankéře Sélima. Uplul zraky na onen bod — jistě že zraky Amasiie hledají ho v širé dáli — a jest možno, že křídla se tyto pohledy, a až by se mohly setkat.

Pak, obrátiv se k strýci, dotknul se Ahmet jedné z nejchoulostivějších otázek, totiž zdali učinil si Kéraban podrobný plán cestovní. "Ano, milý synovče," zněla odpověď Kérabanova. "Budeme stále sledovati silnici pobřežní, aniž bychom od ní odbočili."

"A nyní jedeme směrem? . . ."

"Ku Koblevu, asi dvanáct mil od Oděsy vzdálenému a doufám, že tam do večera dorazíme."

"A až budeme v Koblevě?" ptal se Ahmet.

"Pocestujeme po celou noc, můj synovče, abychom přišli zítra k polednímu do Nikolajeva, vzdáleného asi osmnáct mil od tohoto města."

"Výborně, strýčku Kérabane, skutečně jedná se o to, abychom rychle cestovali! . . . Avšak nemůžete octnouti se z Nikolajeva v několika dnech poblíž Kavkazu?"

"A jak to?"

"Použitím jihoruské železnice, po níž bychom přes Alexandrov a Rostov dobrou třetinu své cesty vykonali."

"Železnice?" vzkřikl Kéraban. V tom však šňouchl Van Mitten loktem lehce svého mladého společníka. "To jest marné!" pravil mu polohlasně. "Marné všechno domlouvání! . . . Má hrozný odpor proti železnicím!"

Ahmetovi nebyly neznámý náhledy strýce Kérabana o těchto dopravních prostředcích, přišel mu denáček pro věrného přívržence strany staroturecké. Avšak zdálo se mu, že za těchto okolností mohl by se strýce jeho výmínečně vadati svých neblahých představ.

Avšak ustoupiti jedinkrát v kterémkoli chledu! . . . Kéraban nebyl by více Kérabanem.

"Myslím, že mluvím o železnicích?" pravil.

"Zajisté, strýče."

"Chceš, bych já, Kéraban, svolil k něčemu, čeho jsem ještě nikdy neučinil?"

"Zdá se mi, že . . ."

"Chceš, abych já, Kéraban, nechal se vléci pitomým parostrojem?"

"Až to jednou zkusíte . . ."

"Ahmete, jest zřejmo, že nerozmýšlíš si sobě, co opovažuješ se mně navrhovati!"

"Avšak, milý strýčku! . . ."

"Pravím ti, že nerozvážil jsem sobě svůj opovážlivý návrh."

"Ujistěuji vás, milý strýčku, že v těch vagonech . . ."

"Vagonech?" pravil Kéraban, opakuje toto cizí slovo nenapodobitelným přívukem.

"Ano, vagonech, jezdicích po kolejkách . . ."

"Kolejkách? . . ."

"Kolejkách?" pravil Kéraban, opakuje toto cizí slovo nenapodobitelným přívukem.

"Ano, jezdicích po kolejkách . . ."

"Rci přece, milý synovče," odtušila tvrdohlavá osobnost, počí najic se nakvašovati. "Rci, což vyhlížím jako nějaký moderní cestující, kterýž nechá se, zabezděn jsa ve vagonech, mechanikou tahati? Což mám zapotřebí nechati se vléci po kolejkách, když mohu pohodlně jeti na silnici?"

"Má-li člověk na spěch, drabý strýče . . ."

"Ahmete, pohlédni mně dobře do tváře a pamatuj si toto: Kdyby nebylo více žádných kočárů, tu jel bych na káři; kdyby nebylo žádných kar, jel bych na koni; kdyby nebylo žádných koní, jel bych na oslu; kdyby nebylo oslů, jel bych pěšky; kdybych neměl nohou, jel bych po kolech a kdybych neměl kolen, jel bych . . ."

"Příteli, Kérabane, ustaňte, pro Boha!" zvolal Van Mitten.

" . . . lež bych po břiše!" pokračoval Kéraban. "Ano . . . po břiše!"

A uchopiv rámě Ahmetovo, dodal: "Slyšel jsi již někdy, že by byl Mahomed jel železnicí do Mekky?"

Na tento poslední argument nebylo lze ovšem něčeho namítati. Ačkoliv mohl Ahmet říci, že kdyby bývalo tenkrát železnice, byl by jich Mahomed zajisté použil, raději mlčel, kdežto Kéraban, bruce ve svém koutě, bavil se zpíváním různých jmen železničích.

Nicméně, ač nemohl poštovní kočár závoditi s rychlostí železniční, ujížděl statečně. Vranici klusali na dobré silnici mírným tryskem a nemusili si nařkáti, neboť na žádné poštovní stanici nebyl nedostatek čerstvých koní. Ahmet, jenž vzal si na starost urovnávání všech peněžních záležitostí — jeho strýc milerád k tomu svolil — platil přes sazbu a odměňoval postiliony bakšiši či zpropitným věru se štěstím královskou. Bankovky a ruble jen lžaly.

Tímto způsobem dostal se poštovní vůz, drže se stále příměří, ještě téhož večera do městečka Kobleva.

Odtud, stoupaje v noci vnitřní krajinou chersonskou na výšinu u Nikolajeva, při čemž byla řeka Bug překročena, dostal se kočár s cestujícími k polednímu 28. srpna do tohoto města.

Tři hodiny odpočinku zdržely povoz před ucházejícím hotelicm, v němž bylo řádně posídáno, v kterémž ohledu se hlavně Bruno výtečně osvědčil. Ahmet použil té příležitosti, aby dopsal bankéři Sélimovi, že koná se cesta za příznivých okolností, připojiv

mnoho srdečných i něžných pozdravů pro Amasiu. Kéraban mnil, že nemohl by lépe těchto několik hodin čekání trávit, leč srkáním výtečné moky a kouřením svého vonného čibuku.

Van Mitten však a Bruno, jsouce stejného náhledu, že neškodilo by, kdyby jim tato rozmariná cesta poskytl též poučení, šli navštívit město Nikolajev, jež rozkvétá stále více a více ku škodě soupeřícího Chersonu, ba hrozí mu, že zamění jméno jeho ve své v pojmenování zeměpisném.

Ahmet byl první, jenž dal znamení k odjezdu. Holanďan měl se na pozoru, by jej nenechal čekat. Kéraban vypustil poslední kotonček ze svého čibuku právě v okamžiku, když vyšinul se postilion do sedla a povoz dal se silnicí vedoucí do Chersonu.

Musilo se jeti as sedmáct mil málo úrodným krajem. Sem tam roztroušeno bylo pouze několik moruš, topolů neb vrb. Poblíže Dačpru, jehož téměř čtyři sta mil dlouhý tok končil se u Chersonu, táhnou se dlouhé planiny porostlé rákosím, jež z dáli zdá se býti poseto chrpami, lež byly to modré straky, jež při bližším se kočáru poděšeně odlétaly, a jich skřek byl uším nepřijemnějším, nežli očím jich ménivě peří.

29 srpna z rána přibyl Kéraban se svou společností beze vši nehody do Chersonu, hlavního města stejnojmenného kraje, založeného Potemkinem. Cestující mohli si jen blahopřáti v tomto městě, založeném pánovitým miláčkem Kateřiny II. Zde skutečně byl dobrý hotel, v němž si společnost na několik hodin odpočinula a dostatečně zábožen obchody poskyty příležitostí k obnovení zásoby potravin, což si vzal na starost Bruno, jenž, jsa v ohledu tom mnohem prozíravější než Nizib, úkol svůj znamenitě provedl. Za několik hodin na to přepřáhali ve velkém městysi Alešce a jeli dále k úžině Perekopu, kteráž spojuje Krym s přímorským jihoruským.

Ahmet nezapomněl zaslati do Oděsy dopis, jenž datován byl v Alešce. Když usedli na svá místa v kočáře a koně ujížděli po silnici do Perekopu, tápal se Kéraban synovce, byl-li vůči Sélimovi tak pozorným a zasílal-li mu své i jeho nejlepší "Allah".

"Ano, zajisté, nezapomněl jsem na ně, milý strýče," odtušil mladý Ahmet. "Ba, připojil jsem, že cestujeme co možná rychle, abychom dostali se co nejdříve do Skutari."

"Dobře's učinil, milý synovče, a nesmíme nikdy na to zapomenouti, abychom podali o sobě zprávy, kdykoliv se u některé pošty zastavíme."

"Bohužel, ježto nikdy předem nevíme, kde se zastavíme, zůstane naše dopisy vždy bez odpovědi," pravil Ahmet.

"To jest pravda," doložil Van Mitten.

"Avšak ohledně toho," prohodil Kéraban k svému rotterdamskému obchodnímu příteli, "zdá se mi, že nemáte příliš na spěch, abyste dopsal paní Van Mittenové. Co si asi ta výtečná žena o vaší nedbalosti pomyslí?"

"Paní Van Mittenová?" tápal se Holanďan.

"Ano."

"Paní Van Mittenová jest zajisté výtečná žena! Jakožto ženě ne mohl bych jí ani jedině výčitky činiti, avšak jakožto družce mého života . . . Leč, příteli Kérabane, proč mluvíme o paní Van Mittenové?"

"Aj, poněvadž, dovedu-li se soud pamatovati, jest velmi přívětivá osoba!"

"Tak?" vyhrkl ze sebe Van Mitten, jakoby se byl dověděl o něčem zcela novém.

"Nemluvil jsem ti o ní, Ahmete, co nejlichotivěji, když jsem se vrátil z Rotterdamu?"

"Ovšem, milý strýče."

"A nebyl jsem na své cestě všecek nadšen uvítáním, jež se mně od ní dostalo?"

"Tak?" opakoval Van Mitten.

"Nicméně," pokračoval Kéraban, "doznávám, že mívala někdy zvláštní nápady . . . kaprice . . . vrtochy . . . Ale to souvisí již s povahou ženskou, a kdo nedovede se s tím srovnati, učiní lépe, než nečiní-li se vůbec. Tak učinil jsem já!"

"A učinil jste dobře!" pravil Van Mitten.

"Má dosud jakožto pravá Holanďanka tak vášnivě ráda tulipány?" ptal se Kéraban.

"Stále vášnivě."

"Hleďte, Van Mitten, mluvme otevřeně. Zdáte se mi býti vůči své choti chladným."

"Chladným byl by ještě příliš vřelý výraz toho, co vůči ní pociťuji!"

"Jak pravíte?" zvolal Kéraban.

"Pravím," odtušil Holanďan,

"že nebyl bych snad nikdy mluvil s vámi o paní Van Mittenové; jelikož jste se však o ní zmínil a jelikož se naskytuje příležitost, tu učiním vám vyznání . . ."

"Vyznání?"

"Ano, příteli Kérabane. Jsem rozveden se svou ženou."

"Rozveden?" vzkřikl Kéraban.

"Se vzájemným dohodnutím?"

"A navždy?"

"Navždy!"

"Vypravujte přec, co se vlastně stalo, nerozčíl-li vás . . ."

"Nerozčíl-li mne!" odtušil Holanďan. "Proč myslíte, že bych se mohl rozčíliti?"

"Nuže, mluve, mluve," naléhal Kéraban. "Jakožto Turek mluví historky a jakožto mládenec náruživě rád slyším zvláště manželské historky."

"Nuže, příteli Kérabane," začal Holanďan přívukem, s jakým by byl vyprávěl dobrodružství něčoho jiného, "již od několika let byl můj život s paní Van Mittenovou nesnesitelný. Neustále hádky pro všemožné příčiny, tu k vůli hodině vstávání, tu opět k vůli hodině spaní, brzy k vůli tomu, co se má a nemá jísti, brzy k vůli tomu, co se má a nemá pít, brzy k vůli počasí, jež bylo, jest a bude, k vůli nábytku, jenž postaven měl býti zde či onde, k vůli tomu, zda má býti dříve zatopeno v té či oné světnici, k vůli otvírání okna, k vůli zavírání dveří, k vůli rostlinám, které mají býti v zahradě zasazeny a které vytrženy, zkrátka . . ."

"Zkrátka, bylo to velmi příjemné!" prohodil Kéraban.

"Jak vidíte, ale hlavní věc byla ta, že se poměr ten stále zhoršoval, neboť jsem povahy mírné, povolné, tak že ustupoval jsem ve všem, abych vyhnul se hádkám."

"To bylo snad nejmoudřejší!" pravil Ahmet.

"Naopak, to bylo nejzpozdilejší!" vpadl mu Kéraban do slova, jsa pohotově, začít hádku v tomto ohledu.

"Nevím věru," pokračoval Van Mitten. "Ale necht' jest tomu již jakkoliv, chtěl jsem v naší poslední hádce vzdorovati . . . Vzdoroval jsem, ano, vzdoroval jsem jako pravý Kéraban!"

"U Allaha! toť nemožno!" zvolal strýc Ahmetův, znaje se s dostatek.

"Více než Kéraban," dodal Van Mitten.

"Mahomet budiž se mnou! . . ."

"Ale tvrditi, že jste umíněnější nežli já!"

"Toť skutečně pravdě nepodobné!" pravil Ahmet s přívukem přesvědčením.

"Však uhlídáte," pravil klidně Van Mitten.

"Nic neuhlídáte!" rozkřikl se Kéraban.

"Vyslechněte mne až do konce. Hádky ta vypukla k vůli tulipánům, k vůli oněm krásným tulipánům amatérů, zvaným "Ganner",

kteří zdvihají bohaté květy na kolmé lodyze, a jichž jest na sta druhů. Neměl jsem ani jediného, ježob cibule byla by mne stála méně, nežli tisíc zlatých."

"Jsem tisíc piastrů," prohodil Kéraban, jsa zvyklý vše na tureckou měnu přepočítávati.

"Ano, as osm tisíc piastrů," odtušil Holanďan. "Nuže a jednoho krásného dne napadlo paní Van Mittenovou, aby nechala vytrhnouti tulipán Valentii a nahraditi jej tulipánem Sluneční oko. To přesahovalo všechny meze! I postavil jsem se tomu na odpor. Ona stála na svém! . . . Chtěl jsem ji uchopiti . . . Ona mi uklouzla! Na to vrhne se na Valentii a . . . vytrhne ji . . ."

"Škoda osmi tisíc piastrů," zvolal Kéraban.

"Na to," pokračoval Van Mitten, "vrhnu se já na Sluneční oko a rozklápnu je."

"Škoda šestnáct tisíc piastrů," děl Kéraban.

"Ona vyškubne pak druhou Valentii . . ."

"Škoda čtyřadvacet tisíc piastrů," pravil Kéraban, jakoby svou pokladni knihu prohlížel.

"Já odpovím jí druhým Slunečním okem . . ."

"Škoda dvaatřicet tisíc piastrů."

"Na to nastala bitva," pokračoval Van Mitten. "Má žena neznala se více. Mrštila mně dvěma nejceněnějšími tulipány na hlavu . . ."

"Škoda osmačtyřicet tisíc piastrů."

"Udělal jsem jí třemi jinými tulipány přímo do prsou!"

"Škoda dvaasedmdesát tisíc piastrů."

"Byl to pravý děs tulipánových cibulí, jaký snad dosud nikdo neviděl. Trvalo to půl hodiny! . . ."

Celá zahrada byla zpusťována a po té všechny skleničky. Nezbylo ani jediné cibule z celé sbírky."

"Mnoho-li vás to úhrnem stálo?" tápal se Kéraban.

"Více, než kdybychom byli po sobě házeli nadávkami jako ekonomičtí hrdinové Homérovi. V celku as tak pětadvacet tisíc zlatých."

"Dvakrát sto tisíc piastrů!" dodal Kéraban.

"Ale ukázal jsem se!"

"To stálo též za to."

"A na to," vyprávěl Van Mitten dále, "odcestoval jsem, nařídív, aby bylo mně připadající jmění uloženo v bance cařihradské. Ano, prochal jsem se svým věrným Brunem z Rotterdamu, jsa pevně rozhodnut, že nevrátím se do svého domu, dokud neopustí ho paní Van Mittenová, aby se na onen svět odebrala . . ."

"Kde nerostou tulipány!" pravil Ahmet.

"Nuže, příteli Kérabane, stála vás vaše umíněnost již častěji dvakrát sto tisíc piastrů?" tápal se Van Mitten.

"Mně?" zabručel Kéraban, poněkud jsa podrážděn.

"Zajisté," vložil se Ahmet do slova, "já znám jeden případ."

"A jaký, prosím?" ptal se Holanďan.

"Aj, tato umíněnost, jež žene ho k cestě kolem Černého moře, poněvadž nechce zaplatiti deset paras. To státi bude více než váš boj s tulipány."

"Nechť to stojí cokoli!" prohodil Kéraban. "Vida, vida, co to znamená, má-li člověk pouze s jednou ženou co dělati. Mahomed znal dobře svůdné to pohlaví, když dovolil svým vyznavačům pojmuti žen dvě libosti."

Po této poznámce byl hovor ukončen. — Kočár dojel zatím k poštovní stanici. Bylo přeřazeno a jelo se po celou noc dále. Přítelů dne k polednímu uzavění cestující za neustálého naléhání Ahmet, aby nebylo ztraceno ani jedné hodiny, dostali se do města Perekopu na samém cípu úžiny.